

Nicolo Machiavelli:
Mandragola – Komedija v petih dejanjih
Poslovenil: Ciril Kosmač
Prosvetni servis – Ljubljana, 1962

Komedija govori o Callimacu, ki se je zaljubil v Lucrezio.

Callimacu sta umrla mati in oče, ko je bil star 9 let in je tako živel v Parizu, a se je kmalu vse to zasukalo. Prišel je Camillo Calfucci. Začeli so se pogovarjati o lepoticah, a se niso mogli zediniti katera je najlepša in tako je Callimaco spoznal Lucrezio, v katero se je tudi zaljubil. Misli, da je ne bo mogel dobiti za ženo. Sira prosi, naj mu, če bo kdaj potrebno, pomaga. Zaupa mu tudi načrt, kako bo osvojil Lucrezio. Callimaco se boji takoj posredovati.

Liguria, ki je dober prijatelj Lucrezijinega moža – messerja Nicie, je prosil, naj mu jo pomaga osvojiti. Njegov načrt je bil tak, da bi Lucrezio zvalil na kopališče, kjer bi bil tudi on in bi jo tam poskusil osvojiti. Messer Nicia se otepa, da bi šel na kopališče. Po posvetu z Ligurijem Callimaco reče : »Če mi noben načrt ne daje upanja, bom gotovo umrl«. Tako se je tudi odločil, da naredi vse, da jo dobi. Z Ligurijem se odločita, da bo Callimaco odigral zdravnika in bosta določila na katero kopališče bosta šla, da bo lahko Lucrezia zanosila.

Callimaco Nicii vliva upanja, hkrati pa mu Callimaco pravi, da je lahko tudi sam impotenten. Siro in messer Nicia pojmeta po ženino vodo, da bi ugotovili vzrok. Siro čaka na Nicio in ga hkrati tudi upravlja – pravi, da je »tepec«, saj je očitno, da ga njegov gospodar in Ligurio vlečeta za nos. Ko prinese vodo, Callimaco nekaj naklada. Callimaco ustvari zvarek iz **mandragole**. Nato pa pove Nicii, da bo prvi, ki bo spal z ženo, po tem, ko bo spila zvarek, umrl v 8 dneh. Nato pa Callimaco prepriča Nicio, da bodo dali nekoga drugega tisto noč ležati zraven nje. Nato mora Lucrezia govoriti z očetom, da bo lahko zanosila. Na poti v župnišče se Ligurio in Nicia odločita, da bosta očeta podkupila. Ligurio zelo dobro spletkari in skozi spletke prepriča očeta naj reče dekletu – Lucreziji, da vzame zvarek. Hkrati pa Ligurio podkupi očeta. Messer Nicia se dela gluhega, Ligurio pa očetu pripoveduje nekaj čisto drugega, kot pa sta se z Nicio zmenila. Nicia se sprašuje ali je pijan ali pa se mu meša. Lucrezia se še zmeraj ne strinja z odločitvijo za zanositev. Župnik in mati jo prepričujeta, da je to prav in da bo naslednje leto, ko se otrok rodi, srečna. Ženo messerja prepriča, da popije zvarek.

Callimaco se sprašuje, če je pametno, kar dela. Callimaco kar malce okleva... sprašuje se, ali je znorel in pravi, da si s tem kar dela le podaljšuje upanje. Ko je vse zmenjeno, se Callimaco spomni, da je messerju rekel, da bo on zraven, ko bodo nekega klateža našli in ga dali ženi v posteljo. A on naj bi bil ta klatež. Pater (oče) se obleče v Callimaca in klateža – pravega Callimaca pripeljejo k Lucreziji, kateri vse razloži.

Lucrezija in Callimaco se odločita, da se bosta večkrat videvala in vse skupaj se je izteklo po Callimacovih načrtih.

SMEŠNO:

V rit naj me piše

O avtorju in njegovem delu:

Rojstni čas Niccolo Machiavellijeve »Mandragole« je obdobje velikih prelomov v družbi in posamezniku, v miselnosti, načinu življenja in čustvovanja. Kot da se je v silnih lavinah odpiral vulkan človeštva in iz svoje zatrite srednjeveške notranjosti preival navzven najbolj raznovrstne in raznobarvne plodne vsebine.

Machiavellijev življenjski čas je čudovito razgibana doba moškega vretja človeštva, polna dinamizma, strastnih iskanj in prerojevanja ob prelomu 15.v 16.stoletje.

V širšem smislu je to obdobje odkrivanja človekovega resničnega sveta. Človekov pogled se je odvrnil od zazrtosti v onostransko glorio obljubljenega sveta k realnim dimenzijam svojega tostranskega življenja, njegovim konfliktom in skladnostim. Zbudil se je iz duhovne zamaknjenosti metafizično verovanih razodetij v polnokrven utrip svojega telesa, svojih čustvovanj in umivanj. Iz univerzalnega verskega občestva se je zavedel sebe, svojega dvoma in svoje individualne moči, svojega razuma pa tudi svoje ustvarjalne strasti. Pričel je dvomiti, rušiti in ustvarjati.